

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ
1935

Η ΠΡΩΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

Τύχη ἀγαθῆ.

Μία δεκαετία, διάστημα χρόνου βραχύτατον ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν, ἀποτελεῖ οὐχὶ ἀσημαντον χρόνον ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα τῶν διανούντων τὸ δεύτερον τμῆμα τῆς φθαρτῆς αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ὑπάρξεως. Ἀλλὰ πολὺ σημαντικὸν τυγχάνει τὸ δεκαετὲς διάστημα προκειμένου περὶ ἀνθρωπίνων ἔργων καὶ δὴ καὶ περὶ συγγραφῶν περιοδικῶν, ἔτι δὲ μᾶλλον ὅταν τὰ περιοδικὰ ταῦτα ἔργα εἶναι ἐπιστημονικὰ καὶ ἔχωσι λίαν περιορισμένον σκοπὸν, ἐκδίδονται δέ, ὑπὸ τοὺς γωστοὺς εἰς τοὺς ἐπαίοντας ὄρους, ἐν Ἑλλάδι, ἔνθα ἐλάχιστα τοιαῦτα συγγράμματα ηὐτύχησαν νὰ ἔχωσιν ἀδιάκοπον βίον κατὰ δεκαετίας ἀριθμούμενον. Ὡς ἐκ τούτου εἶναι λίαν εὐνόητος ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐγενῆς ὑπερηφάνεια, ἣν αἰσθάνονται οἱ τε ἐκδόται καὶ οἱ πιστοὶ συνεργάται τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν» ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ δεκάτου αὐτῶν τόμου, ὅστις, θεία εὐδοκία, δημοσιεύεται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ δεκάτου τούτου τόμου ἐθεώρησα σκόπιμον, ὅπως προτάξω ὧδε ὀλίγας γραμμάς, ἵνα ἐκθέσω τοῦτο μὲν τὰς δυσχερείας, καθ' ὧν προσέκρουσε καὶ ἄς κατώρθωσε μέχρι τοῦδε νὰ κατανικήσῃ ἡ εὐγενῆς προσπάθεια πρὸς θεμελίωσιν ἡπειρωτικοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ, τοῦτο δὲ σκέψεις τινὰς ἐπικαίρους καὶ χρησίμους, ἔτι δὲ ν' ἀπονείμω τὸν δίκαιον ἔπαινον πρὸς τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, εἰς οὗ τὴν ἐξάαιρετον ψυχικὴν δύναμιν καὶ τοὺς ἀτρύτους μόχθους ὀφείλεται τὸ ἐκπληκτικὸν ὄντως κατόρθωμα τῆς ἐπὶ δεκαετίαν ὄλην τακτικῆς τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν» ἐκδόσεως.

Ὅτε πρὸ δεκαετίας ὁ Σπυρίδων Βλάχος, ὁ ἀκάματος οὗτος τῆς Ἐκκλησίας λειτουργὸς καὶ τοῦ ἔθνους ὀτρηνὸς θεράπων, μὴ ἀρκούμενος εἰς ὅσα ἀπὸ ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς καὶ εκπαιδευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως ἄξια λόγου εἰργάσατο ὡς μητροπολίτης Βελλᾶς καὶ Κονίτισης τὸ πρῶτον, εἶτα δὲ πολλῶ μᾶλλον ὡς μητροπολίτης Ἰωαννίνων, ἀναδειχθεὶς τῶν κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας ἐπισκόπων ἐφάμιλλος, ἠθέλησε καὶ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἰδίαν πατρίδα, τὴν αἰωνίαν Ἡπειρον, πρὸς ἣν ἀτυχῶς ἡ μεγάλη πατρίς Ἑλλάς δὲν ἐπεδείξατο μέχρι

τοῦδε φιλοστοργίαν ἀνάλογον πρὸς τὰ θερμὰ αἰσθήματα καὶ τὰς γενναίας θυσίας τῶν τέκνων τῆς Ἑπείρου ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, εἶχε μεγάλους καὶ εὐνοήτους διὰ τὴν εὐόδωσιν τοῦ ἔργου ἐνδοιασμούς, ὧν κατέστησεν ἡμᾶς κοινωνούς.

Καὶ ὄντως αἱ προβάλλουσαι δυσχέρειαι δὲν ἦσαν ὀλίγαι οὐδὲ μικραί. Ἐν πρώτοις διηρχόμεθα δυσμενῆ πρὸς τοιαύτας ἀποπείρας περίοδον οὐ μόνον γενικῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας, ἀλλὰ καὶ προφανοῦς ἔνεκα τῶν πολεμικῶν καὶ μεταπολεμικῶν ἠθικῶν κλονισμῶν μειώσεως τῆς πρὸς ὑποστήριξιν εὐγενῶν ἔργων, ἀπαιτούντων ὑλικὰς δαπάνας, προθυμίας τῶν πολλῶν. Πρὸς τούτοις ἀνεφαίνεται καὶ ἄλλη δυσχέρεια, ἐξ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ τοῦ περιοδικοῦ προερχομένη, διότι εἶναι ὁμολογουμένως ἐξαιρετικῶς δύσκολον νὰ εὔρη τις εἰδικούς συνεργάτας καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐπαρκῆ ὕλην διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος καθαρῶς τοπικοῦ, ἀποκλείοντος πᾶσαν πραγματείαν μὴ ἀμέσως ἢ τοῦλάχιστον ἐμμέσως εἰς τὴν Ἑπείρον καὶ τὰ ἠπειρωτικὰ πράγματα καθόλου ἀναφερομένην.

Τὰς δυσκολίας ταύτας καὶ ἄλλας, ἃς δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀπαριθμήσω ἐνταῦθα, δὲν παρείδομεν βεβαίως καὶ ἡμεῖς οἱ τοῦ περιοδικοῦ ἐπιστημονικοὶ σύμβουλοι, ἀλλὰ γνωρίζοντες τὸ ἱερὸν πῦρ, ὅπερ δὲν ἔπαυσε ποτὲ θερμαῖνον τὴν πρὸς πᾶν καλὸν ἔργον ρέπουσαν ψυχὴν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν ἀκαταπόνητον αὐτοῦ φιλεργίαν καὶ τὴν ἰκανότητα τοῦ εὐρίσκειν πόρον ἐν τοῖς ἀπόροις, ἐσπεύσαμεν νὰ ἐνισχύσωμεν αὐτὸν ἠθικῶς πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ὠραίας προθέσεως, βέβαιοι ὄντες ὅτι ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἀνάληψις τῆς εὐθύνης θὰ συνεπήγετο πάντως τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου, παρὰ πᾶν ἐπιπροσθοῦν ἐμπόδιον, διότι ὁ Σπυρίδων Βλάχος δὲν συνειθίζει νὰ ἴσταται ἀμηχανῶν καὶ ἀπρακτῶν πρὸ τῶν ἐμποδίων, ἀλλ' εὐρίσκει τρόπον νὰ παρακάμπτη ταῦτα σπεύδων πρὸς τὸν τεθέντα ἐκάστοτε εὐγενῆ σκοπόν.

Ἄλλ' ἢ μοῖρα ἠθέλησεν, ὅπως αἱ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου τόμου μελετηθεῖσαι δυσχέρειαι ἐπαυξήθωσι μετὰ τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ. Καὶ δὴ καὶ πολὺν ταχέως διεπιστώθη ὅτι ἢ πατροπαράδοτος φιλομουσία καὶ ἢ φιλοθυσία τῶν συγχρόνων καλῶν κἀγαθῶν Ἑπειρωτῶν, ἐφ' ἧς εἶχομεν στηρίζει πολλάς, ὡς εἰκός, ἐλπίδας, ἔχουσιν ἀμβλυνθῆ σημαντικῶς καὶ δὲν ὑπῆρξαν ἀνάλογοι πρὸς τὰ μεγάλα αἰσθήματα, ἅτινα διέκριναν τὰς προγενεστέρας ἠπειρωτικὰς γενεάς, ὧν τὰ ἔργα καὶ αἱ θυσίαι ὑπὲρ ἔθνικῶν σκοπῶν ἐξησφάλισαν εἰς τὴν Ἑπείρον τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Πανελληνίου καὶ τὸ ἐπωνύμιον τῆς Εὐάνδρου. Ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ἐγγύτεροι συνεργάται καὶ ἐπιμεληταὶ τῆς ἐκδόσεως δὲν ἠδυνήθημεν ἔνεκα λόγων ἀπο-

χρώντων νὰ παράσχωμεν εἰς τὸν ἰδρυτὴν τοῦ Περιοδικοῦ πλήρη τὴν ἀρωγὴν, ἣν παρ' ἡμῶν εὐλόγως ἀνέμενε καὶ ἦν εἵχομεν τὴν ἀγαθὴν πρόθεσιν νὰ προσφέρωμεν. Διορισθέντες ὀλίγον μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ πρώτου τόμου τακτικοὶ καθηγηταί, ὁ μὲν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, ὁ δὲ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, ἀνελάβομεν, ὡς εὐνόητον, νέας ὑποχρεώσεις μεγάλας καὶ μᾶλλον ἐπειγούσας, αἵτινες ἠνάγκασαν ἡμᾶς, παρὰ πᾶσαν καλὴν θέλησιν, νὰ θέσωμεν εἰς δευτέραν μοῖραν τὰς πρὸς τὰ «Ἑπειρωτικὰ Χρονικά» καὶ τὸν μακρόθυμον ἰδρυτὴν αὐτῶν ὑποχρεώσεις. Ἰδιαιτέρως δ' ἐγώ, ἐπιβαρυνθεὶς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ διὰ τῶν ἐν τῇ διοικήσει καὶ ὀργανώσει τοῦ ἀριστυσίου τῆς Βορείου Ἑλλάδος Πανεπιστημίου καθηκόντων, δὲν ὀκνῶ νὰ ὁμολογήσω τὴν συναίσθησιν, ἣν ἔχω, ὅτι δὲν παρέσχον εἰς τὸ ἔργον τὴν συμβολήν, ἣν ὁ φίλος ἰδρυτὴς καὶ ἐκδότης αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ προσεδόκα. Σημειωτέον ὅμως ὅτι καὶ οἱ εἰδικοὶ κλάδοι τῶν ἐπιστημονικῶν μου μελετῶν, ξένοι ἐντελῶς πρὸς τὰ ἑπειρωτικὰ πράγματα, εἰς ὧν καὶ μόνον τὴν ἐξέτασιν τυγχάνει ἀφιερωμένον τὸ περιοδικὸν τοῦτο, δὲν μοι ἐπιτρέπουσιν ἀτυχῶς ν' ἀφοσιωθῶ τόσον, ὅσον ἐπιθυμῶ, εἰς τὸ τὴν ἰδιαιτέραν μου πατρίδα ἐξυπηρετοῦν πολύτιμον ἔργον. Ἡ δὲ ἀκαδημικὴ εὐπρέπεια δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐπιλαμβάνηται τις τῆς ἐξετάσεως πραγμάτων ξένων πρὸς τὰς ἰδίας ἐπιστημονικὰς ἀσχολίας, δι' ἃ ὑπάρχουσιν εἰδικοὶ ἐρευνηταί. Δὲν δύναμαι οὐχ ἤττον ν' ἀποσιωπήσω ἐν τῇ σειρᾷ ταύτῃ πικρὸν τι παράπονον ὅτι δηλαδὴ οἱ λόγοι Ἑπειρῶται, πρὸς οὓς ἀπετάθην διὰ τοῦ μακροῦ ἐρωτηματολογίου, τοῦ δημοσιευθέντος ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τοῦ περιοδικοῦ, ἐν τέλει τῆς περὶ «ἑπειρωτικῶν θεσμίων ἐρεῦνης» πραγματείας μου, δι' ὃ ἐπαινετικούς ἔγραψε λόγους ὁ αἰμύνηστος Δημήτριος Παπούλιας, οὐδὲν ἔπραξαν ἵνα μ' ἐνισχύσωσιν ἐν τῇ ἀποπέειρα, ὅπως περισυλλέξω καὶ ταξινομήσω τὰς ὑπαρχούσας τυχρὸν ἐν Ἑπιείρῳ ἢ ὑπαρξάσας ἐκεῖ παλαιὰς διατάξεις τοπικοῦ ἔθιμικοῦ δικαίου, τοῦ μόνου κλάδου, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἠδυνάμην νὰ παράσχω ἀξίαν λόγου τινὸς συμβολήν εἰς τὰ «Ἑπειρωτικὰ Χρονικά». Καθίσταται ὁμολογουμένως ἀπίστευτον ὅτι οὐδεμίαν ἔλαβον ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐξ ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα ἐρωτημάτων ἀποτελούμενον συστηματικὸν ἐκεῖνο ἐρωτηματολόγιον.

Παρ' ὅλα ὁμως τὰ ἀντίξοα ταῦτα καὶ παρ' ὅλας τὰς ἄλλας δυσχερείας, καθ' ὧν ἐπάλαισεν ὁ ἀκάματος ἰδρυτὴς καὶ ἐκδότης τοῦ Περιοδικοῦ κατὰ τὸ λῆξαν δεκαετὲς χρονικὸν διάστημα καὶ αἵτινες θὰ ἐδικαιολόγουν τὴν διακοπὴν τῆς πολυμόχθου καὶ πολυδαπάνου ἐκδόσεως, τὸ ἔργον προήχθη ἀδιακόπως καὶ πρόκειται ἤδη δέκα ὄλοι τόμοι, κόσμημα πάσης Βιβλιοθήκης, περιέχοντες σπουδαίας

πραγματείας, ξένων τε καὶ ἡμετέρων, καὶ πολύτιμον καὶ ἄφθονον ἠπειρωτικὸν ὑλικὸν πρὸς χρῆσιν τῶν ἐπιδοθησομένων εἰς τὴν συστηματικὴν αὐτοῦ ἐπεξεργασίαν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐκμετάλλευσιν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν σχέσει πρὸς τὸ παρελθόν. Ἡ βαθεῖα ὁμως συναίσθησις τῶν ἐν τῇ ἐρευνῇ τῶν ἠπειρωτικῶν πραγμάτων ὑπαρχόντων μεγάλων κενῶν καὶ ἢ μὴ ἐμφάνισις, ἐν τῷ παρόντι τουλάχιστον χρόνῳ, χειρῶν ἐτοίμων, ὅπως παραλάβωσι τὸν ἠπειρωτικὸν πυρσόν, ὃν ἀνῆψε καὶ διετήρησεν ἄσβεστον ἐπὶ δεκαετίαν ὅλην ὁ Ἡπειρώτης Ἱεράρχης, ἐπιβάλλουσι αὐτῷ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς συνεχίσεως τοῦ ἔργου, ἣν εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ παραλείψῃ, ἢ δὲ δῆλωσίς μου αὕτη θ' ἀποτελέσῃ ἀναμφιβόλως ἀπαράβατον δι' αὐτὸν δέσμευσιν. Ἀλλὰ τὸ καθῆκον τῆς συνεχίσεως τοῦ ἔργου, ἀσχέτως πρὸς πᾶσαν παρομαρτήσουσαν δυσχέρειαν, προκύπτει ἐπιτακτικὸν καὶ ἐκ τῆς ἐπισκοπήσεως τῶν μέχρι τοῦδε συντελεσθέντων καὶ τῶν ὑπολειπομένων ἔτι συμφώνως πρὸς τὸ ἐξαγγελθὲν ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ περιοδικοῦ ἐκδόσει ἐκτενὲς πρόγραμμα. Διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι πλούσιον ὑλικὸν ἦλθεν ἤδη εἰς φῶς, ἐφελκύσαν τὰς εὐμενεῖς κρίσεις διαπρεπῶν σοφῶν, ἡμετέρων τε καὶ ξένων, ἔτι δὲ καὶ βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἀλλὰ πλεῖσθ' ὅσα τῶν διὰ τοῦ ἀρχικοῦ προγράμματος ἐπηγγελμένων δὲν ἐπετεύχθησαν. Τὸ τοπωνυμικὸν καὶ τὸ γλωσσάριον τῆς Ἡπείρου δὲν ἐγράφησαν εἰσέτι, ἢ ἐξάντλησις τῶν ἀρχειακῶν μελετῶν δὲν συνετελέσθη, ἢ δὲ ἔντασις τῶν ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν καὶ λαογραφικῶν ἐρευνῶν δὲν προσέλαβε τὰς εὐκταίας διαστάσεις.

Πλὴν τούτων καὶ ἄλλα πολλὰ ὑπολείπονται πρὸς ἐκτέλεσιν κατὰ τὴν ἐπ' αἰσίσις οἰωνοῖς ἀρχομένην δευτέραν τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν» δεκαετίαν, ὡς φέρ' εἰπεῖν ἢ «Ἱστορία τῆς Ἡπείρου» ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, ἢ ἐν συστηματικῇ ἐπιστημονικῇ κατατάξει καθ' ὕλην καὶ χρόνον «Ἡπειρωτικὴ Βιβλιογραφία», ἔτι δὲ τὸ «Ἡπειρωτικὸν Λεύκωμα», ὅπερ δέον νὰ περιλάβῃ τὰς βιογραφίας καὶ τὰς σωζομένας εἰκόνας, εἰ δυνατόν, πάντων τῶν ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ἐν τοῖς Γράμμασι καὶ ταῖς Ἐπιστήμαις διαπρεψάντων, ὡς καὶ τῶν ἐπὶ φιλοπατρία καὶ φιλομουσία καὶ φιλανθρωπία διακριθέντων καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἀναλωθέντων πολυπληθῶν Ἡπειρωτῶν.

Ταῦτα πάντα καὶ ἄλλα ἴσως, εἰς αὐτοτελεῖς ἐκδιδόμενα τόμους, θ' ἀποτελέσωσι τὸν ἔσμον τῶν τιμητικῶν δορυφόρων τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν». Ἐλπίζω δὲ ὅτι πάντες οἱ Ἕλληνες καὶ πρὸ πάντων οἱ Ἡπειρῶται, καὶ δὴ καὶ οἱ ἐν τῇ μεγάλῃ τῶν πέντε ἠπείρων Διασπορᾷ, θὰ κατανοήσωσιν ἐπὶ τέλος τὴν μεγάλην σημα-

σίαν τοῦ περιοδικοῦ τούτου, ὅπερ ὑπῆρξεν ἐν πολλοῖς πρωτοπόρον, δέον δὲ νὰ χρησιμεύσῃ, ὡς καὶ ἐχρησίμευσεν ἤδη, ὡς ὑπόδειγμα ἄλλων ὁμοίων, ἀφιερωμένων εἰς τὴν ἔρευναν τῶν καὶ ἄλλων μερῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ πατρίων πραγμάτων, ἅτινα ὁ εἰσελεύων γοργῶς πλέον ψευδῆς εὐρωπαϊκός, ὡς λέγεται, πολιτισμός, διαλύει, ὡς μὴ ὄφειλε, καὶ καταστρέφει, καὶ θὰ παράσχωσι τὴν γενναίαν αὐτῶν ὑποστήριξιν, ἣν εὐλόγως ἀνέμενον παρὰ πάντων τὰ «Ἑπειρωτικὰ Χρονικά», ἀλλ' ἥτις ἀτυχῶς δὲν παρεσχέθη αὐτοῖς μέχρι τοῦδε εἰς βαθμὸν ἐπαρκῆ καὶ ἀνάλογον πρὸς τὸν ἱερὸν ζῆλον καὶ τὴν εὐγενῆ αὐτοθυσίαν τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῶν.

Εἶναι πεπρωμένον, ὅπως τὰ πνευματικὰ ἔργα μὴ ἀμείβωσι τοὺς ἐργάτας αὐτῶν ἐν τῇ ζωῇ, ἀλλ' ἀμείβουσιν ὁμῶς αὐτοὺς μετὰ θάνατον, διατηροῦντα τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν φήμην εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Καὶ ἐὰν τὰ ὑπολειπόμενα ἐκ τῶν πολλῶν καὶ θαυμασίων κτισμάτων Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α' καταρρεύσωσι ποτε ὑπὸ τὰ ἀπηνῆ, ἀλλ' ἀφανῆ πλήγματα τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, τὸ *Corpus Juris Civilis* θὰ μείνῃ ἔσαει ὡς μνημεῖον ἀκλόνητον καὶ φωτοβόλον καὶ ἀνέσπερον τῆς δράσεως τοῦ μεγαλεπηβόλου ἐκείνου βυζαντινοῦ βασιλέως. Τοῦτ' αὐτὸ δύνamai νὰ προεῖπω δι τὰ συμβῆ, τηρουμένων τῶν ἀναγκαίων ἀναλογιῶν, καὶ περὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἑπειρώτου Ἰεράρχου. Ὅτιαν δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον τὰ ὠραῖα κτίσματα ἅτινα τῇ προνοίᾳ καὶ τοῖς μόχθοις αὐτοῦ ἐγεγρήθητα κοσμοῦσι νῦν τὴν πρωτεύουσαν τῆς Εὐάνδρου Ἑπίρου, εἰς τὰ βᾶθη τῶν ἀπανταχοῦ Βιβλιοθηκῶν θὰ ὑπάρχωσι πάντοτε οἱ τόμοι τῶν «Ἑπειρωτικῶν Χρονικῶν» μειριόφρονες μὲν, ὡς ἀρμόζει, ἀλλ' εὐφραδεῖς καὶ αἰώνιοι κήρυκες τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ δράσεως. Προσβλέπων τοὺς τόμους τούτους ὁ Ἰωαννίνων Σπυρίδων δύναται ἀνευδοιάστως ν' ἀναφωνήσῃ τὸ τοῦ Λατίνου ποιητοῦ

*«Jamque opus exegi, quod nec Jovis ira nec ignis
Nec poterit ferrum nec edax abolere vetustas».*

(Ovid. Met. XV 870 s.)

*Ἐγραφον ἐν Θεσσαλονίκῃ,
τῷ 1936 Ἀπριλίου φθίνοντος

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΗΣ

Πρὸς τιμὴν τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἐπιστήμης καὶ ὑψίστην ἱκανοποίησιν τῶν «Ἑπειρωτικῶν Χρονικῶν» ὁ διαπρεπὴς ἐν Ἰταλίᾳ ἐγκατεστημένος Ἑπειρωτῆς λόγιος κ. Κ. Μέρτζιος, δι' ἀτρώτων μόχθων καὶ σοβαρᾶς ἀτομικῆς δαπάνης ἔφερεν εἰς πέρας τὴν ἔρευναν τοῦ ἀνεξαντλήτου ἀρχείου τῆς Βενετίας διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν Ἑπειρον.

Καὶ τὸ ἀνέκδοτον πλούσιον ὑλικὸν τῆς ἐρεύνης ταύτης, τοῦ ὁποίου ἀπαρχὰς προσφέρομεν διὰ τοῦ παρόντος τόμου, ἐπιχέον ἄπλετον φῶς ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῶν Σχολείων τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων, ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς αὐτῆς καταστάσεως, ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν καὶ ἄλλης φύσεως σχέσεων μεγάλων Ἑπειρωτῶν πρὸς τὴν Δύσιν καὶ ἐπὶ πλείστων ἄλλων σημείων τῆς ἱστορίας τῆς Ἑπειρωτικῆς Πρωτευούσης κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας, θὰ κοσμήσῃ τὰς σελίδας τῶν «Ἑπειρωτικῶν Χρονικῶν», ἐγκαινιάζον ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς τὴν δευτέραν δεκαετηρίδα τοῦ περιοδικοῦ.

Ἐκφράζοντες πρὸς τὸν ἀκαταπόνητον ἐρευνητὴν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἐπιστήμης, ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα, παρὰ τὰς μέχρι τοῦδε ἀπογοητεύσεις, ὅτι τὸ τόσον εὐγενὲς παράδειγμα αὐτοῦ δὲν θὰ μείνῃ μεμονωμένον.

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

	Λίτρες Σολδ.
νισμένων ἀπὸ τὰς Ἀγίας Γραφὰς πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν.	5
Χρονογράφος Ν. ἔκδ.	5
Ψαλτήριον.	9
Ὁρολόγιον τὸ μέγα Ν. ἔκδ.	15
Ἴδιον χρυσοῦν.	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΕΚΔΟΣΕΩΝ Ν. ΓΛΥΚΕΩΣ

Εἶχεν ἤδη περατωθῆ ἡ ἐκτύπωσις τῆς Βιογραφίας καὶ ηὐρίσκετο ὑπὸ τὰ πιεστήρια καὶ ὁ Κατάλογος τῶν Ἐκδόσεων, ὅτε, κατόπιν συντόνου ἐνεργείας, ἐπετεύχθη τὸ ἀνοιγμα τῆς ἀπὸ τριακονταετίας κεκλεισμένης καὶ ἐσφραγισμένης Βιβλιοθήκης τοῦ πάλαι ποτὲ διασήμου Φλαγγινιανοῦ Φροντιστηρίου, παρὰ τῆ Ἑλλην. Κοινότητι Βενετίας¹.

Ἐρευνήσαντες λεπτομερῶς ταύτην, ἀνεύρομεν, πλὴν πολλῶν τῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Καταλόγῳ σημειωθεισῶν ἐκδόσεων, καὶ τινὰς ἀγνώστους τελείως—πλὴν τριῶν μόνων—τοῖς μέχρι τοῦδε Βιβλιογράφοις καὶ τούτων παραθέτομεν κατωτέρω τοὺς τίτλους, τὰ ἐπιγράμματα, τὰς προσφωνήσεις καὶ ἄλλα ἐνδιαφέροντα Ἑπειρώτας λογίους. Αἱ ἐν λόγῳ ἐκδόσεις, 49 τὸν ἀριθμὸν, ἀναβιβάζουν εἰς 586 τὰς ἐξεληθούσας ἐν ὄλῳ ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Ν. Γλυκέως καὶ εἰς 25 τοὺς προλόγους καὶ προσφωνήσεις τῶν ἰδίων.

Μὲ τὸ παράρτημα τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι, ἐξαντληθεισῶν τελείως τῶν σχετικῶν πηγῶν, ἐλάχισται ἐκδόσεις θὰ ἐξέφυγον τῆς ἐρεύνης μας.

1714 538 Ἀκολουθία τοῦ Ἀναγνώστου,	ἀνατύπωσις.
1722 539 Τριώδιον	ὁμ.
1742 540 Θησαυρὸς Δαμασκηνοῦ ὑποδιακόνου	ὁμ.
1744 541 Τριώδιον	ὁμ.
1753 542 Αἱ θεῖαι λειτουργίαι	ὁμ.

1) Μέγα μέρος τούτων ἐδωρήθη παρὰ τοῦ ἐκ Καλαρρυτῶν τῆς Ἑπείρου λογίου Πολυχρόνη Φιλιππίδου ἀκμάσαντος ἐν Βενετία κατὰ τὰ ἔτη 1835—1850.

Ἡ «ὁδὸς Μαθηματικῆς» (ἔκδ. 1749) τοῦ Μπαλάνου Βασιλοπούλου φέρει ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου χειρόγραφον τὴν ἐπομένην φράσιν «καὶ τότε σὺν τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει Νικολάου Καραϊωάννου». Ἡ δὲ «Μέλισσα» (ἔκδ. 1680): «τὸ παρὸν βιβλίον ἐστὶν ἐμοῦ πατρικόν, Θωμᾶς Καραϊωάννης».

- 1764 543 Ἀκολουθία¹ τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους τοῦ Νέου Ἀσκητοῦ καὶ θαυματουργοῦ τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς περιφήμου πόλεως Ναούσης, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.
- 1777 544 Βίβλος καλουμένη Καλοκαιρινή. ἀνατύπωσις
- 1782 545 Ἀκολουθία τοῦ Ἀναγνώστου. ὁμ.
- 1785 546 Ἐρωταποκρίσεις πνευματικάι. ὁμ.
- 1790 547 Ὁρολόγιον τὸ Μέγα. ὁμ.
- 1794 548 Ροῦχ ἀφιετλεγή κλπ. βὲ Εὐχολόγιον Κιταπτάν. ὁμ.
- 549 Ἱερά Σύνοψις ὁμ.
- 1796 550 Βίβλος Ἐνιαύσιος, μὲ ἀφιέρωσιν τοῦ Τυπογράφου πρὸς τὸν Παναγ. Ἁγίον Κυζίκου πρώην Κρήτης Κ. Κ. Γεράσιμον (α'. τόμος σελ. 1159, β'. τόμος σελ. 1848 σχ. 8ον.)
- 551 Λόγοι Δεκαεπτὰ παιδείας φυσικῆς θρησκείας καὶ χριστιανικῆς ὑψηλῆς Θεολογίας ἀνάμεστοι.
- 1797 552 Λεξικὸν Ἰταλικὸν Γραικικὸν ὑπὸ Σ. Βλαντῆ.
- 553 Ψαλτήριον τῷ Δαβίδ.
- 1798 554 Τῶν Μεταμορφώσεων² Π. Οὐιδίου Νάζωνος Βιβλία ΙΕ'. εἰς

1) Ἡ ἔκδοσις αὕτη ἦν ἀναφέρει καὶ ὁ Ε. Κουρίλας («Ἡπειρ. Χρον.» 1928 σελ. 68) δὲν φέρει ὄνομα Τυπογράφου—παραβαλόντες ὁμως τοὺς χαρακτῆρας πρὸς ἄλλας συγχρόνους ἐκδόσεις, συνηγάγομεν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐξετυπώθη παρὰ τῷ Ν. Γλ. — κατὰ παράβασιν προφανῶς τῶν περὶ τύπου διατάξεων, καθόσον δὲν περιέχει οὔτε τὴν σχετικὴν ἄδειαν οὔτε τὴν καθιερωμένην φράσιν «con licenza dei superiori», ἀπαραίτητον προκειμένου περὶ πρωτοφανῶν ἐκδόσεων.—Ἐν σελ. 31 ἀναγινώσκομεν τάδε: «οὗτος λοιπὸν ὁ ὁσιος πατήρ ἡμῶν Θεοφάνης γεννηθεὶς μὲν ἀπὸ τὴν ἄνωθεν μεγαλόπολιν προηγουμένως, ἐπομένως δὲ ἀπὸ τῆς ἐπιγείου τῆς τῶν Ἰωαννίνων δηλονότι πόλεως, ὅστις νηπιόθεν ἐφύλαξε τὸν ἑαυτὸν του ἄσπιλον καὶ καθαρὸν ἀπὸ κάθε ἐμπαθῆ ῥῦπον καὶ . . . καταφρονῶντας πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ γένος καὶ πατρίδα καὶ συγγενεὶς καὶ φίλους . . . πρὸς τὸ Ἁγιώνυμον ὄρος ἀπέδραμεν ἔνθα πηγένωντας εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Δοχειαρίου τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἔλαβεν . . . οὕτως ἔγινε ποιμένας καὶ ἡγούμενος αὐτῶν . . . Ἐναν ἀνεψιὸν τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ εἶχεν τὸν ὅποιον οἱ υἱοὶ τῆς ἀπωλείας Ἁγαρ οἱ Ἰσμαηλίται δηλονότι αἰχμαλωτίσαντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπήγασαν . . . (ἀναφέρει εἶτα πῶς μετέβη εἰς Κων/πολιν ὁ Θεοφάνης καὶ ἀπηλευθέρωσε τὸν ἀνεψιὸν ὃν καὶ κουρεύσας μοναχὸν ἐποίησεν καὶ εἰσήγαγεν εἰς τὸ Μοναστήριον. Ἄλλ' οἱ μοναχοὶ διὰ τὸν φόβον ἀντεκδικήσεων τῶν Τούρκων, ἐξέβαλον ἀμφοτέρους) καὶ ὁ Θεοφάνης μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ «ἕως τὴν σκῆτην τοῦ Προδρόμου ἀπέναντι τῆς Βερροίας κατήνησεν, ἔνθα καὶ τὸν περικαλλῆ τῆς Παναχράντου Θεοτόκου οἰκοδόμησεν καὶ πολλοὺς μοναχοὺς συνάξας ἐστήριξε, ὅπου καὶ τὸν ἀνεψιὸν του κατέλιπε. Αὐτὸς δὲ ἐγερθεὶς ἐπῆγε μόνος του εἰς τὴν περίφημον Ναοῦσαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρὼν τόπον εὐάριστον, ναὸν ὡραῖον κατὰ πολλὰ τῶν Ἀρχαγγέλων ἐκ θεμελίων ἀνήγειρε καὶ τὸ Μοναστήριον τῶν Ἀσωμάτων καλῶς οἰκοδόμησε καὶ μοναχοὺς συνήθροισε καὶ εἶτα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἄλλο τῆς Βερροίας . . .»

2) Τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ ἡμετ. Καταλόγῳ ὑπ' ἀριθ. 392, ἀντιγράψαντες τὸν τίτλον κλπ. ἐκ τῆς Νεοελλ. Φιλολ. Α. Βρετοῦ. Ἦδη ἀνευρόντες ἀν-

δύω τόμους διηρημένα, μετά τινων ἐξηγήσεων ἐν τῷ τέλει ἐκάστου Μύθου. Μεταφρασθέντα ἐκ τῆς Λατινίδος Φωνῆς παρὰ Σπυρίδωνος Βλαντῆ (τόμος Α΄. σελ. 473. τόμ. Β΄. σελ. 389).

1801 555 Ὁρολόγιον τὸ μέγα.

1802 Τῆς ὑπ' ἀρ. 407 ἐκδόσεως «Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου κλπ.» προτάσσεται ἡ κάτωθι ἀφιέρωσις¹ τοῦ Τυπογράφου Γλυκέως καὶ τὰ ἀκόλουθα ἐπιγράμματα τῶν τότε Διδασκάλων Ἰωαννίνων.

τίτυπόν τι αὐθεντικὸν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ κ. Τ. Τυπάλδου Φορέστη, ἀντεγράψαμεν ἐπακριβῶς τὸν τίτλον, ὃν μᾶς παρέδωκεν ἐσφαλμένον ὁ Βρετός, ὅστις παρουσιάζει καὶ ὡς χορηγὸν τὸν ἐξ Ἰωαννίνων Πολυζῶην Λαμπανιτζιώτην, περὶ οὗ ὁ Βλαντῆς γράφει ἐν τῷ προλόγῳ του (σελ. 13): «... Καὶ ταῦτα μὲν ἐν συντόμῳ περὶ τοῦ ποιητοῦ· νῦν δὲ δίκαιον εἶναι νὰ δώσω ἀληθῆ τινα μαρτυρίαν τοῦ Κυρίου Πολυζῶη Λαμπανιτζιώτη, ἃν καὶ οὗτος ἀφ' ἑαυτοῦ του ἔγινεν ἀρχετὰ γνωστός, διὰ τῆς ἐκδόσεως οὐκ ὀλίγων βιβλίων, κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ καιροὺς ἐκτετυπωμένων, πρὸς ὠφέλειαν τοῦ κοινού. Τῷ ὄντι ὁ ἐπαινετὸς οὗτος ἀνὴρ ὅλην σχεδὸν ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του εἰς τοιαῦτα ἔργα ἐπωφελεῖ μὴ φειδόμενος πόνων διὰ νὰ συνεργήσῃ ἀκαταπαύστως εἰς τὴν τοῦ Γένους του προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν. Οὕτω διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τοῦ ζήλου του ἠξιώθη πολλάκις νὰ εὔρῃ τὰ μέσα καὶ τὰς πηγὰς, διὰ τὰ ἔξοδα τῶν τοσούτων βιβλίων, ὅσα ἐτυπώθησαν μὲ τὸ μέσον του. Τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ τῆς ἐπιμελείας του εἶδον τὸ φῶς καὶ αἱ τοῦ Ὀβιδίου Μεταμορφώσεις. Ἦλθεν αὐτὸς εἰς Βενετίαν ἐν ἔτει 1798 ὑποτρέμων καὶ σφαλερῶς ἰστάμενος ὑπὸ τοῦ βαθυτάτου γήρους, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἔλλειπές τι χειρόγραφον μεταφράσεώς τινος τῶν τοῦ Ὀβιδίου Μεταμορφώσεων ἐκ τῆς Γαλλικῆς τοῦ Du-Ryer. Παρέδωκε δὲ εἰς χεῖράς μου τὸ τοιοῦτον χειρόγραφον· ἐγὼ δὲ πειθόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ γέροντος, ὅτι ἡ μετάφρασις ἦτον ἔργον πεπαιδευμένου ἀνδρὸς καὶ βιαζόμενος ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Τυπογράφου διὰ τὰς ἀναμεταξύ των συνθήκας, δὲν ἔκαμα κατ' ἀρχὰς τὴν πρέπουσαν ἔρευναν· ἀλλὰ προχωρῶν... ἔκατάλαβα ὅτι τὸ σχέδιον ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐτρέπετο ὑπὸ τῶν πλείστων ἀλοιφῶν καὶ ἀλλοκότων σημειώσεων, ὅσαι ἔγιναν εἰς αὐτὸ ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων χειρῶν ἐξαιρέτως δὲ καὶ τῶν τοῦ γέροντος...»

1) Τῇ μεγαλοψύχῳ αὐταδελφότητι τῶν Κυρίων Ζωσιμάδων. Ἐπιστολὴ ἀφιερωτικὴ ἐκ προσώπου τοῦ Τυπογράφου: Ἀνίσως αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ τρόφιμοι τῶν Μουσῶν χρεωστοῦν νὰ σᾶς ὁμολογοῦν χάριν διὰ τὸν ἐνθερμον ζῆλον ὅπου ἐκ θείας ἐπινοίας ἐλάβετε διὰ νὰ ἀποσκορακίσετε ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸν Γένος τὴν σκοτόμαιναν τῆς ἀπαιδευσίας ὅπου (οἷς κρίμασιν οἶδε Κύριος ἐξαπλώθη εἰς αὐτὸ) διὰ νὰ λάμψη πάλιν τὸ γλυκύτατον φῶς τῆς μαθήσεως καὶ διὰ νὰ δώσῃ εἰς ἐκείνους ὅπου τὸ ἐστερήθησαν τὴν καλλονὴν ὅπου εἶχον πρότερον· πολὺ περισσότερον χρεωστοῦν διὰ τὴν ἀρτίως γενομένην ἔκδοσιν τῶν βιβλίων τοῦ περιφανοῦς καὶ ὀνομαστοῦ τοῖς πᾶσι Θουκυδίδου, διὰ τῆς δαψιλοῦς ὑμῶν δαπάνης· οἱ κήρυκες τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ ὁμοθυμαδὸν καὶ ὅλον τὸ σύστημα τῶν πιστῶν σᾶς εὐχαριστοῦν διὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐξήγησιν, ὅπου ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενόμενος Νικηφόρος Θεοτόκης, ὁ Ἀστραχανίων Πανιερώτατος Ἐπίσκοπος, ὡσάν ἡ καλὴ καὶ φιλόπονος μέλισσα ἀπὸ τὰ εὐωδέστατα ἄνθη τῶν φυτῶν τοῦ νοητοῦ παραδείσου τῶν πνευματοφόρων, λέγω, καὶ θείων πατέρων ἐσυνάθροισε καὶ εἰς τὴν πεζὴν διάλεκτον καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς εὐληπτον μετεκόμισεν· ἡ δὲ χριστομίμητός σας διάθεσις μὲ ἰδιά της ἔξοδα ἀφειδῶς τὴν ἔδωκεν εἰς φῶς, διανέμουσα πανταχόσε τὰ βιβλία ἀμισθί. Ἐπειδὴ δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ πα-

1803 556 Ἀκολουθία τοῦ Ἀναγνώστου.

ρὸν κέρδος, τὸ λυόμενον καὶ φθειρόμενον, ἀλλ' εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν, εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν ἠθῶν, εἰς τὴν κατάληψιν τῶν θείων λογίων καὶ εἰς ἀνατροπὴν τῶν ληρημάτων ὅπου ἀναιδῶς τε καὶ ἀμαθῶς ἐξερεύγονται τινες κατὰ τῆς ἀμωμῆτος ἡμῶν πίστεως, ἀνθ' ὧν θέλετε ἔχει ἐν οὐρανοῖς πληρεστάτην τὴν ἀντιμισθίαν καὶ τὸ κέρδος ὅπου ἀναμένει ἐκείνους ὅπου ἐφαπλοῦσιν εἰς τοὺς ὁμογενεῖς τοιαύτας ἀγαθοεργίας τὸ μόνιμον καὶ ἀκήρατον. Οἱ φιλεπιστήμονες ὁμολογοῦν τὸ χρέος ὅπου ἔχουν εἰς τὴν καλοσύνην σας, διὰ τὰ ἐπιστημονικὰ τεύχη, ὅπου συνέταξεν ὁ αὐτὸς ἀείμνηστος Νικηφόρος· ἢ δὲ διὰ τὸν στολισμὸν τῶν ὁμογενῶν καὶ φιλομαθῶν ξεχωριστῆ Σας ἔφρασις δὲν ὑπέφερε νὰ κείτωνται ἐν παραβύστῳ που καὶ ἀνέχδοτα ὡς καὶ ἄλλα πολλά· ἀλλὰ δίδοντας καὶ αὐτὰ εἰς Τύπον μὲ τὴν εἰθισμένην ἐλευθεριότητα τῆς δαπάνης, παρακινεῖ εἰς ἀπόκτησιν τῶν ἐπιστημῶν τοὺς ἐραστὰς αὐτῶν μὲ τὴν εὐπορίαν τῶν τοιούτων βιβλίων. Τί νὰ λέγω τὰ ἄλλα καὶ νὰ γίνωμαι διεξοδικὸς εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν κατορθωμάτων σας μὲ τὰ ὅποια ὠφελεῖτε τὴν ἀνθρωπότητα; Ἦδη δὲ ὅπου στέλλω εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν θαυμαστὸν βλαστὸν αὐτῆς, τὴν Ἀττικὴν Μοῦσαν, τὸν περιβόητον Ἱστορικόν, τὸν ζηλωτὸν ῥήτορα, τὸν Θουκυδίδην, τὸν ὅποιον ἀντέγραψεν ἰδιοχείρως ὀκτώφορα εἰς ὁ κορυφαῖος τῶν ῥητόρων, ἢ πηγὴ τῆς ῥητορείας, ὁ πολὺς ἐν λόγοις Δημοσθένης διὰ νὰ θησαυρίσῃ εἰς τὴν μνήμην του, μὲ τὴν ἀντιγραφὴν, ἐκεῖνο ὅπου δὲν ἠμποροῦσε μὲ μόνην τὴν συνεχῆ ἀνάγνωσιν, τὴν κομψότητα, λέγω, τοῦ συγγραφέως, τὴν ὁποίαν καὶ ἐντελῶς ἐμιμήθη καὶ ἂν δὲν εἶναι βαρὺ νὰ τὸ εἰπῶ, καὶ τὴν ἐξαπέρασεν, ἤδη συμπεραίνω πόσῃν χαρὰν θέλουν λάβει οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀπόγονοι, πόσῃν εὐχαρίστησιν οἱ περὶ τοὺς λόγους σπουδάζοντες, πόσῃν οἱ μαθητιῶντες, πόσῃν οἱ ἐκείνους παιδεύοντες, ἀκούοντες τὴν Θουκυδίδειον Μοῦσαν, διηγουμένην μὲ τὴν κομψότητα τὰς μάχας καὶ ἀνδραγαθίας τῶν τε Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, μὲ τὰ ὅποια ἄφησαν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὄνομα καὶ φήμην ἀδιάψευστον· αὐτοὶ οἱ φιλόμουσοι, λέγω, καὶ φιλόλογοι καὶ φιλοῖστορες καὶ φιλορρήτορες, ἃς κηρύττουν τὰς εὐεργεσίας σας, ἃς πλέκουν τῶν ἐγκωμίων τὸν στέφανον, ἃς συναριθμοῦν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν Ἡρώων καὶ τὴν Ἰδικὴν σας Ἀδελφότητα . . . . Εἶμαι δὲ εὐελπὶς ὅτι ἡ παρούσα τοῦ Θουκυδίδου ἐκδοσις, ἣτις διὰ φιλογενοῦς Ὑμῶν δαπάνης εἰς φῶς ἤδη προέκυψεν ἐκ τῆς ἰδικῆς μου Τυπογραφίας, θέλει ἐπικριθῆ ὡς τελεία καὶ εὐδιόρθωτος διὰ τὴν ἄκρην ἐπιμέλειαν, ὅπου μετεχειρίσθη εἰς αὐτὴν ὁ λογιώτατος Διδάσκαλος Σπυρίδων Βλαντιῆς, ἔχων ἀδιακόπως ὑπ' ὀφθαλμῶν τὴν τοῦ Ἐρρίκου Στεφάνου καὶ ἄλλας ἐκδόσεις ὅσας ἐδυνήθη νὰ εὔρη μάλιστα καὶ διὰ τῆς ἀξιεπαίνου προμηθείας τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Δρόσου, ὅστις οὐκ ἔπαυσε καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ὡς ἐξ ἰδίου αὐτοῦ καὶ τοῦ Ζωσιμαίου ὀνόματος, παρακινῶντάς τον νὰ παραιτηθῆ εἰς τὴν τοῦ ἐδῶ Σχολείου ἐπιστάσιαν διὰ νὰ ἐνασχολῆται ὄλως περὶ τὴν διόρθωσιν τοῦ τε Θουκυδίδου καὶ Ὀμήρου, ἔτι δὲ καὶ μετάφρασιν τῶν ἀξιολογωτέρων βιβλίων, ὑποσχόμενος αὐτῷ κατ' ἔτος αὐτάρκη μισθόν. — Γνοὺς τοίνυν πρὸ πολλοῦ ὁ αὐτὸς διδάσκαλος μὲ ἄκρην τῆς ψυχῆς του ἀγαλλίασιν καὶ χαρὰν, καθὼς οἶδα κάγῳ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ὄχι μόνον ὁμογενεῖς καὶ συμπατριῶται ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπανταχοῦ ξένοι καὶ ἀλλογενεῖς, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ἀδελφότης εἶσθε ὄντως οἱ Μαικήναι, (ὡς πρῶην σας ἐκήρυξε καὶ ἡ τῆς Ἑλλάδος πολυφθογγος σάλπιγξ, ὁ κλεινὸς ἐκεῖνος Εὐγένιος) οἱ γενναῖοι ὑπερασπισταὶ καὶ ἀήτητοι βοηθοὶ καὶ ἀγρυπνοὶ κηδεμόνες τῶν ὄσων καταγίνονται εἰς τὴν σπουδὴν καὶ ἢ συγγράφουσι χρήσιμα βιβλία, ἢ διὰ ζώσης φωνῆς μεταδίδουσιν ἕκαστος τὸ ἴδιον τάλαντον εἰς τὸν πλησίον του. Βλέπωντας λέγω καὶ ἐκθειάζοντας, καθόσον δύναται, τὰς τοιαύτας καὶ τοσαύτας εὐεργεσίας καὶ ἀφθόλους ὑμῶν δωρεάς, ἀπεφάσισεν, ἀφοῦ τελειώσῃ τὸν Β' τόμον τῶν μεταμορφώσεων τοῦ Οὐιδίου, ἂν τὸν ἀξιῶσῃ ἢ θεία Πρό-

557 Μπερτολδίν Πανουργία.

νοια, νὰ σᾶς προσφέρῃ (ὡς πρότερον Διογένην τὸν Λαέρτιον, τὸν τε Διονύσιον Λαγγίον καὶ Κορνήλιον Νέπωτα) τοῦ πολυθρῦλτου ποιητοῦ Οὔεργιλίου Μάρωνος τὴν Αἰνείαδα εἰς πεζὴν φράσιν διὰ νὰ γίνῃ εὐκατάληπτον καὶ κοινὸν εἰς τὸ Γένος μας τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο ποίημα, τὸ ὁποῖον καὶ ὁ ῥηθεὶς περιβόητος Εὐγένιος ἐν ἠρωϊκῷ τῷ μέτρῳ ἑλληνιστὶ πρῶτον μετέφρασε. — Ἐγὼ δὲ ὁ Τυπογράφος ὡς ὁμογενὴς καὶ συμπολίτης Ὑμῶν, ἀποδεχόμενος καὶ τυπώνοντας ὅσα λεχθούν πρὸς εὐγνωμονίαν σας ἀπὸ τοὺς λογίους καὶ πεπαιδευμένους ἄνδρας καὶ ὄντας πρόθυμος νὰ τυπώσω ἐν καιρῷ, ὡς ἐδιωρίσατε, μετὰ τὴν ἤδη προκειμένην καλλίστην Ἐκδοσὶν τοῦ Ὁμήρου, καὶ τὰ ἅπαντα τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Πλουτάρχου καὶ ὅσα ἄλλα ἀποφασίσετε, ἔξαιτοῦμαι παρὰ Θεοῦ τῇ εὐγενεστάτῃ καὶ χριστομιμήτῃ καὶ εὐεργετικωτάτῃ ὑμῶν ἀδελφότητι, ὑγίαν ἀμετάπτωτον, εὐζωίαν πολυχρόνιον καὶ τὴν καθ' ἑκάτερον εὐδαιμονίαν πρὸς καύχημα καὶ εὐτρεπισμὸν καὶ ἐπανόρθωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους».

Ἐπονται τὰ ἐπιγράμματα: «Ζωσιμάδων, Κοσμᾶς τάδε γράψεν τοῖσι γονεῦσι κλεινῷ πατρὶ Πάνῳ* μητρὶ τε Μαργαρίτῃ* :

* Οἱ Γονεῖς τῶν Ἀδελφῶν Ζωσιμαδῶν.

Ζώσιμε χαίροις, Μαργαρίτ* ἐν δέ μοι πότνια χαιρε
νίεας ἐκφύντες σπέρματα εὐλογίης
χρυσὸν σειρήναις οὐ σκίδνησιν τὰ σὰ τέκνα.
Σκίδνυσιν πτωχοῖς, οὐνεκεν εὐσεβίης
προῖκα ὀπάξει ἀρχαίων βιβλίων ἐρικυδεῖς
πᾶσιν μουσοτρόφοις οὐνεκεν εὐμαθίης.
Ἄρτι δὲ Θουκυδίδου τὰς βίβλους ἄμμιγα ἄλλας
τύποις ἐκδόντες δαψιλέει δαπάνῃ
εἰς τὴν Ἑλλάδα πέμπει, ὡς γένοιτο τὰ τέκνα
Μούσης τῆς πατρικῆς Ζώσιμε σὸν τὸ κλέος.
Ζωσιμάδων ἀδελφῶν σύ γε, τετράς φιλόμουσε
ὀλβίῃ ὄντως, ἠδὲ Θεῷ ἐρατῇ
Καὶ γάρ σοι μελεδῶν ἀπέραντος, ὄση σοφίης τε
παιδείης ἐστί, ἠδὲ σοφῶν γε μόνῃ.

* Ἄλλο:

Μουσοτρόφοι ὅσοι ἐν χῆτει βιβλὸν περισσεῖ
Χαίροιτ' ὕμμες νῦν πάμμεγα ἀτρεκέως
Καὶ γὰρ καὶ Θουκυδίδου περιέρχεται βιβλὸς
Ἀμισθος ἤδη, Ζωσιμάδων δαπάνῃ.

* Ἄλλο:

* Ὅσοι στερεῖσθε ἐνδεεῖς μουσοτρόφοι
Ἑλλάδος ὦ καύχημα ἠδὲ σεμνότης
Βιβλίων σοφῶν αἴροντες εὐθέως ὄπα
αἰνεῖτε ὡς οἶόν τε τοὺς Ζωσιμάδας
Ἴδου προθύμως χρήματα ὄσημέραι
Κατακενοῦσι οὗτοί γε ἐλευθέρως
ὄπως σοφίῃ εὐχερῶς ἀναθάλη
καθ' Ἑλλάδα νῦν ὡς πάλαι κατὰ χρέος.

Εἰς αἰδίου εὐγνωμοσύνης τεκμήριον Ἀναστασίας Μπαλανίδης.

Τὰ ἐπόμενά εἰσι τῶν ὀμηριζόντων μαθητῶν ἦτοι τῶν τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὁμήρου σπουδαζόντων:

— Χριστοδοῦλου Γεωργίου Ἱερέως : —

Μὴ σύ γε τούντεῦθεν δὴ ἄχνησο ὡς προπάρουθεν
ἤδη εὐμοιρῶν Θουκυδίδου Βιβλὸν
ἢ τύποθεν μετὰ ῥὰ πολλῶν ἄλλων ἀνακύπτει.

— Ἀναστασίου Γεωργίου : —

Μηκέτ' ἀπάρτι κατηφίῃ ὦ ξεῖν' αἰρεέτω σε
ἀσχάλλοντ' ἤδη πάμμεγα, ὡς τὸ πάλαι
Βιβλὸν σπάνιος, ἠδ' ἐρμηνείης σοφοποιῶ

- 1803 558 Ἀκολουθία τῶν Ἀγίων θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν αὐταδέλφων Νεκταρίου καὶ Θεοφάνους τῶν κτιόρων τῆς Σεβασμίας καὶ Βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Βαρλαάμ, τῆ ἐν τῷ Μετεώρῳ, τῶν ἐξ Ἰωαννίνων, τὸ γένος Ἀψαράτες. Νῦν φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀγίου Σταγῶν Κου Γαβριὴλ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, χωρίον Λοζέτσι, εἰς μνημόσυνον αὐτῶν καὶ ἵνα δωρεὰν διανέμηται τοῖς εὐσεβέσι.
- 1804 559 Βιβλίον πρόχειρον τοῖς πᾶσι περιέχον τὴν πρακτικὴν ἀριθμητικὴν.
- 1805 560. Ἐπιτομὴ τῆς Ἱεροκοσμικῆς Ἱστορίας.
- 1806 561 Κολαί Ἰμάν Νασιχetoῦ κλπ.
- 562 Προσκυνητάριον Ἀγ. Ὄρους. Μπουῦ Κιὰπ Ἀγιον Ὄροζον κλπ.
- 563 Σημαβὴ Μπαχτζὲ τουνάνμαση κλπ.
- 1810 564 Ψαλτήριον Δαβὶδ Παττισὰχ δμ.
- 1811 565 Ἐπιστολάριον.
- 1812 Συνεσίου Ἐπιστολαὶ (δίδομεν πλήρη τὸν τίτλον τοῦ ὑπ' ἀρ. 534) μετὰ τῶν Σχολίων Νεοφύτου, ἐκδοθεῖσαι τὸ πρότερον ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας σπουδῇ τε καὶ ἐπιμελείᾳ Γρηγορίου τοῦ

ἀνδρῶν Κρατίσιων Ζωσιμάδων ἐράνω.

τῶν δε εὐμοιρεῖς Ζωσιμάδων ἐλέει.

— Βασιλείου Κότζη : —

Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ :

Τίς πόθεν εἶ ξένης; λέξον. Ἀθηναῖος φηγὰς εἰμι
Θουκυδίδης. Τί φάεις; Κεῖνος ἔθανε πόλει.

Θουκυδίδης τῶν ξηγγραφέων τελέθει περικλυτὸς
ἐνδίκως πολλῶν φέρτερον εὐφραδῆς

Ναὶ ἀλλ' Ἄϊδος ἦλθα βίω. Πῶς κέρβερος εἶα;
Φίλοι Ζωσιμάδαι σῶσαν ἐμ' ὡς τὸ πάρος,
ἢ δ' ἄλλοι τύπῳ· εὐ σὺ λέγεις ἀλλὰ τόδε φράσον.

τοῦνεκα πῶς οὐκ ἂν τις ἐπαινῇ Ζωσιμάδας γε
τύποις τὰ τούτου δόντας ἀδρᾷ δαπάνῃ;

Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ :

Τοὺς τίνοι ἀμείρει; Εὐκλίη οἶδα μόνῃ.

Βίβλος ἔγωγε πινυτοῦ ἢ δ' εὐφραδέος οὔσα
ἀνδρὸς παλαιοῦ, Θουκυδίδου σοὶ λέγω.

— Χρήστου Δημητρίου —

Χερσὶν σαῖς μουσοτρόφῃ με σχῶν ἔσχεο μόχθων
ἦν γλίχῃ μαθεῖν πολλὰ γε τῶν προτέρων.

Κᾶν σοφὸς ἦς τις, κᾶν γοῦν τις ἄμουσος
ἐπαινῇ τοὺς πληθύνοντας Ζωσιμάδας γε τύπῳ.

Ἄλλο:

Ἐσχεο μάλ' ἐν δίκῃ καὶ νῦν ὡς πάλαι γ' Ἑλλὰς
Πλουτεῖς γὰρ ἦδη κυδαλίμων ἀνέρων.

Εἰς αἰδίου εὐγνωμοσύνης τεκμήριον

Οἱ τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις Πρώτου καὶ Κοινοῦ Σχολείου τρόφιμοι.

1) Πρβλ. καὶ Σπ. Λάμπρου «Ν. Ἑλλην.» Τόμ. Β'. σελ. 95. Ὁ Σάθας (Ν. Φιλ. σελ. 169) ἐσφαλμένως ἀναγράφει ὡς ἔτος ἐκδόσεως τὸ 1815.

2) Εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 434 τοῦ ἔτους 1810 «Χαρίτωνος κ. λ. π.» εὔρηται ἡ ἐπομένη ἀφιέρωσις: «Τῷ ἐξοχωτάτῳ Μαργεσίῳ Κωνσταντίνῳ Μαρούτζι ὡς τεκμήριον τῆς πρὸς τὴν εὐκλεῆ αὐτοῦ οἰκίαν εὐγνωμοσύνης, τὴν βίβλον ταύτην Σπυρίδων Βλαντῆς ἀνέθηκεν».

Κωνσταντᾶ. Νῦν δὲ παρὰ Σπυρίδωνος Βλαντῆ ἀναλώμασι τοῦ Τυπογράφου. (Περιέχεται καὶ ἐπίγραμμα τοῦ Ἑλλογιμωτάτου Διδασκάλου Λάμπρου Φωτιάδου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων: Πυκτοῖς ἐν πινάκεσσι Συνέσιος εἴλαλον ὄσαν—πτύξας ἐμμελέω, ἀμφιέλιξε νόον.... ὄψιν φαιδρῆν, δαδουχῶν Ἑλλάδι Γρηγόριος».

1813 566 Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

567 Ἑγκυκλοπαίδεια Ἰω. Πατουῦσα, τετράτομος.

1814 568 Vocabolario Italiano e Greco portatile e necessario a chi brama imparare con facilità la greca e l'italiana favella, aggiuntivi in fine dodici dialoghi utilissimi.— Λεξικὸν Ἰταλικὸν καὶ Γραικικὸν πρόχειρον ἀναγκαιότατον εἰς τοὺς ποθοῦντας μανθάνειν εὐκόλως τὴν Γραικικὴν καὶ Ἰταλικὴν Γλῶσσαν, μετὰ προσθήκης ἐν τῷ τέλει Δώδεκα Διαλόγων καὶ ἐτέρων τινῶν χρησίμων.

1816 569 Ἀζήμ Πατησᾶχ Μοναστήρ Κύκονουν, κλπ.

Ἐρωτος Ἀποτελέσματα (ἰδού πληρέστερος ὁ τίτλος τοῦ ὑπ' ἀρ. 535) ἦτοι Ἱστορίαι ἠθικοερωτικαὶ μὲ πολιτικὰ τραγούδια, τυπω-

1) Ἴδου ὁ Πρόλογος τοῦ Τυπογράφου: «Πρὸς τοὺς Φιλομαθεῖς, Ἴδου εὐγαίνει τῶρα νεωστὶ εἰς φῶς ἀπὸ τοὺς τύπους μου τὸ λεξικὸν Ἰταλικὸν καὶ Γραικικὸν τὸ τόσον ζητημένον καὶ τόσον ὠφέλιμον εἰς τοὺς ἀρχαρίους τῶν δύο τούτων γλωσσῶν. Εἶναι εὐκόλον νὰ γνωρίσῃ καθένας τὰς πολλὰς προσθήκας ὅπου ἔγιναν εἰς τοῦτον τὸν νέον τύπον, διατὶ προσετέθησαν λέξεις, αἱ ὁποῖαι πρότερον ἔλειπον καὶ ἐδιορθώθησαν πολλὰ σφάλματα, ὥστε ἐλπίζω ὅσοι ἔχουσι κρίσιν, ὅλοι θέλουν μείνει εὐχαριστημένοι εἰς τὴν ἐπιμέλειάν μου. Εἰς τὴν ἀρχὴν ὅπου εὐρίσκεται ἡ ἐξήγησις τῶν ἀριθμῶν προσετέθησαν καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν Ρωμάνων, ἐπειδὴ τοὺς μεταχειρίζονται συχνάκις οἱ Ἰταλοὶ καὶ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζωνται. Εἰς δὲ τὸ τέλος ἔνδεκα Διάλογοι ἦτοι συνομιλίας ἐπάνω εἰς διαφόρους ὑποθέσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας ὁ καθένας ἠμπορεῖ νὰ μάθῃ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ του νὰ ὁμιλῇ μὲ εὐκολίαν. Ὁ δεύτερος Διάλογος εἶναι συνθεμένος εἰς Βενετικὴν Διάλεκτον διὰ νὰ λάβουν οἱ ξένοι κάποιαν ἰδέαν τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ὁμιλοῦσιν οἱ Βενετοί. Τοῦτο λοιπὸν τὸ λεξικόν, ἐπειδὴ ὄντως ἐδιορθώθη, πωλεῖται λίρας 5 Βενετίας καὶ ἀπὸ τὴν μεταχείρισιν τοῦ αὐτοῦ σᾶς βεβαιόνω ὅτι θέλετε εὐγάλη μεγάλην ὠφέλειαν. Ἐρωσθε». Τὸ λεξικὸν τοῦτο συγκείμενον ἐκ 370 σελ. ἐν ὄλῳ, περιέχει μετὰ τὸν πρόλογον καὶ μέχρι τῆς σελ. 18 διαφόρους προσευχὰς Πιστεύω, Πάτερ ἡμῶν, Ὁδὴ εἰς τὴν Θεοτόκον, αἱ Δέκα ἐντολαὶ κ. ἄ. ἑλληνιστὶ καὶ τινὰς αὐτῶν καὶ λατινιστὶ. Εἶτα περιλαμβάνει τὸ κυρίως λεξικὸν εἰς δύο στήλας μετὰ τῆς προφορᾶς ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν, κατὰ τὰ ἐπόμενα δύο ὑποδείγματα :

abbadessa = igumeni

αμπαντέσσα = ἡγουμένη

abbazia = Monastirion

ἀμπατζία = Μοναστήριον

κ. λ. π.

- θεῖσαι μὲν πρότερον ἐν Βιέννῃ τῆς ᾽Αουστρίας, νῦν δὲ δεύτερον διὰ δαπάνης τοῦ Τυπογράφου Νικολάου Γλυκῦ (σελ. 190, 8ον.)
- 1817 570 Περιγραφή τοῦ Θεοβαδίστου ᾽Ορους Σινᾶ.
 571 Ἐγκυκλοπαίδεια Πατοῦσα.
 572 Γνωμολογικὸν Χρυσολωρᾶ.
 573 Βιβλίον καλούμενον Πίστις.
 574 Ἱερὰ Κατήχησις Ν. Βουλγάρεως, νῦν δι' ὄλου ἀνακαινισθεῖσα παρὰ Σπ. Βλαντῆ ἐκδίδεται δαπάνῃ τοῦ φιλογενοῦς Τυπογράφου, παρ' οὗ καὶ ἀφιερῶθη τῷ Παναγιωτ. καὶ Σοφωτ. Οἰκουμέν. Πατριάρχῃ ΚϞ ΚϞ Κυρίλλῳ ¹.
- 1818² 575 Στοιχεῖα³ τῆς λογικῆς Μεταφυσικῆς καὶ ἠθικῆς, νεωτέρα τινὶ μεθόδῳ συνταχθέντα μὲν εἰς τὴν Ἱταλικὴν Διάλεκτον ὑπὸ Φραγκίσκου Σοαυίου, μεταφρασθέντα δὲ παρὰ Γρηγορίου Ἱεροδιακόνου Κωνσταντᾶ τοῦ Μηλιώτου⁴. Τ. Α', περιέχει τὴν Ἀναλυτικὴν (σελ. 187). Β'. τὴν Διαλεκτικὴν (195), Γ'. τὴν Μεταφυσικὴν (330) καὶ Δ'. τὴν Ἠθικὴν (σ. 352).
 576 Ἀζήζ Ἀποστολαρσέν Ἀμελερῆ κλπ.
 577 Ἀκολουθία τοῦ Ἀναγνώστου.
 578 Μποῦ Κυτάπ ὦν κὴ ἀγὴν Συναξαριστὴ Τεκμιλτέρ.
- 1819 579 Τῆς Γραμματικῆς Λασκάρεως τοῦ Βυζαντίου τὸ Α' καὶ Β'.
 580 Ἐγκυκλοπαίδεια Ἰ. Πατοῦσα.
 581 Γραμματικὴ Λασκάρεως τοῦ Βυζαντίου ὀλόκληρος, περιέχουσα πάντα τὰ ἐν ταῖς ἀχρι τοῦδε ἐκδόσεσιν, σὺν τούτοις δὲ καὶ ἄλλα τινὰ χρήσιμα τοῖς πρωτοπέροις μαθηταῖς, ἐπιστάσις Σπ. Βλαντῆ.
- 1821 582 Γραμματικὴ Ἱταλο - Γραικικὴ.
 1825 583 Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης συνταχθεῖσα εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς ἐν Χίῳ δημοσίου Σχολῆς ὑπὸ Νεοφύτου Βάμβα. Ἐκδοσις δευτέρα. Ἐπιστάσις Κωνσταντί-

1) Τὴν προσφώνησιν ὑπὸ χρονολ. α'. Δεκεμβρίου 1818 ὑπογράφει ὁ «κατὰ πάντα εὐπειθὴς δοῦλος Μιχαὴλ Γλυκὺς».

2) Ἀνεύρομεν καὶ δύο νέας ἐκδόσεις τοῦ ἔτους 1818 (Βιβλιοθ. κ. Τ Τυπ. Φορέστη) ἦτοι «Θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἀφιερῶθὲν τῷ ποτε Μακαρ. καὶ Σοφωτ. Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων ΚϞ ΚϞ Χρυσάνθῳ τῷ Νοταρᾶ (σελ. 256 σχ. 4ον)» καὶ «Εὐαγγελιστᾶριον Ἐμμανουήλου τοῦ Γλυζωνίου» (σελ. 52 σχ. 4ον).

3) Σχ. 8ον.

4) Ἐκ τοῦ Προλόγου, γραφέντος τῇ 9 Ἰουνίου 1799 παρὰ τοῦ πρώην Τρίκκης Κου Ἀμβροσίου, μανθάνομεν ὅτι ὁ Κωνσταντῆς ἦτο «διδάσκαλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων, τῆς τῶν Ἀμπελακίων».

νου Διακόνου Τυπάλδου τοῦ Κεφαλλήνος ἐκ τῆς Τυπογραφίας Μιχαήλου¹ Γλυκῦ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

1829584 α') Δρομοδείκτης² τῶν ἀκολουθῶν ὀκτὼ μερῶν μετ' ἀξιολόγων

1) Σημειοῦμεν μόνον τὸ ὄνομα Μιχαήλ Γλυκέως, διότι αἱ ἄλλαι ἐκδόσεις φέρουν τὴν γνωστὴν ἐπιγραφὴν τοῦ πρώτου Τυπογράφου, τοῦ ἰδρυτοῦ δηλονότι Νικολάου.

2) Εἶναι τὸ περιεργότερον βιβλίον, ἐξ ὧσων εἶδομεν, τοῦ Ν. Γλυκέως. Ἐν σελ. 14 ἀναγινώσκομεν: «ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Γρεβενά, Μπιτώλια καὶ Βουκορέστι». Εἶναι τὸ δρομολόγιον τῶν Καραβανίων, τὸν διασημότερον ἐκπρόσωπον τῶν ὁποίων, τὸν Ρόβαν, ἀπεθανάτισεν ἡ Δημοτικὴ μοῦσα μετ' τὸ γνωστὸ τραγοῦδι «ὁ Ρόβας μας ἐκίνησε μέσ' τῆ Βλαχιά νὰ πάη.»

Ἴδου λοιπὸν τὸ δρομολόγιον: «ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Ἀρδομίстан ὥρας 2 1/2, εἰς Μπαλτοῦμα καὶ Διπόταμον 1 1/2, Πορνάρι 3, Τρία Χάνια 1, Μέτζοβον 3, Τζάν Κουρταρᾶν 2, Μηλιᾶν 2, Κρανιᾶν 4, Κηπουργιὸν 2, Βενέτικο 1, Γρεβενά 1, Σιάτιστα 8, Κόζιανην 3, Καίλαρ 6, Φλώριναν 8, Μπιτώλια, Πιρλεπέ 8, Κιουπουρλί 12, Κομμένοβαν 10, Στρασὶν Χάνι 7, Ἐγρὶ Δερὶ Παλάγκαν 6, Δεμινὸ 6, Κισταντίλ 2, Ζιδίτζαν 2, Κισταντίλ Καραούλ, Κομίτζαν 4, Καρούλ 1, Μελανόβαν 3, Δούπνιτζαν, Σαμοκόβι 10, Μπανά 4, Δερβέν 4, Τατάρ Παζαρτζήκ 5, Τζερναγόραν 2, Λοροτόν 3, Καραμουσταφαλάρ 1, Ἐμιρδελέρ 2, Παύλαν 2, Λίαν 2, Κατπορὶ 4, Κιουτζούκ Ὀβᾶν 1, Κιζανλίκ 4, Γκάμπριβον 6 1/2, Τούρναβον 8, Νικόλπολιν 3, Γιοβάντζαν 5, Σανιάρ 2 1/2, Σιστόβι 1 1/2, Ζεμενίτζα (διὰ τοῦ Δουνάβεως ἕως Βουκορέστι ὥρας 18) Τὸ ὄλον Ἰωάννινα—Βουκορέστι ὥραι 206 1/2.» Καὶ ἀκολουθοῦν εἴτα δρομολόγια ἐξ Ἰωαννίνων πρὸς Βιτώλια, Λάρισσαν, Σκόδραν, Σαγιαδά, Αὐλῶνα κλπ. τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι τὰ Ἰωάννινα λόγῳ τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς στενῆς ἐπαφῆς μετὰ τῶν ἐν Βενετία «πραγματευτάδων»—ὡς εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος τῶν «Ἡπ. Χρονικῶν» εὐρύτερον θέλομεν ἐνδιατρίψει—ἦτο τότε σπουδαῖος κόμβος συγκοινωνίας. Καὶ ἰδοὺ καὶ ἄλλα τινὰ ἐνδιαφέροντα Δρομολόγια: «Ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Πρεμέτη—Κλεισοῦραν—Μπεράτι—Σκόδραν: ἀπὸ Ἰωάννινα ἕως Λουτζᾶ τὸ χάνι ὥραι 3, Βολβάρι χάνι 4, Γρεβενιᾶν 2, Ὀστράνιτζαν 3, Γεφύρι τῆς Βοϊούσης (α) 1, Χάνι Τερὶ 1 1/2, Δεύτερον γεφύρι 4, Πρεμέτι 2, Κλεισοῦραν 5, Γαπέβου τὸ χάνι 2, Χάνι Βενάκες 2, Ἄλῃ τὸ Χάνι 4, Χάνι τοῦ Ἰμπραήμ (β) 1, Μπεράτι (γ) 5, Χάνι τοῦ Κορᾶν (δ) 1 1/2, Μουσακιά Χάνι 2 1/2, Καρβουνάρι 2, Λουομίαν 1, Πέρασμα τοῦ Ἰοκουμῆ 4, Καβαγιᾶν (ε) 3, Γιακίν 2, Χαρίλ ἢ Λουνδίναν (ζ) 4, Πέρασμα τοῦ Ἰόμου (η) 1 1/2, Ἐνα χάνι 3, Ἄλλο χάνι καὶ Πέρασμα τοῦ Μασσία ποταμοῦ 1, Ἀλέσσιον (θ) 3, Ζαδριν (ι) 3, Μποζατέρ 3, Σκόδραν

α') Πρβλ. καὶ Ε. Κουρίλα, Βιβλ. Ἡπείρου, Ἀλβαν. («Ἡπ. Χρ.» 1928 σελ. 72).

α) Αὐτὸς ὁ ποταμὸς εἶναι ὁ Ἀῶς ὅστις καὶ Αἴας ὠνομάζετο. Ἐδῶ εἶναι ἓνα στενόν.

β) Ἐδῶ ἀπερνοῦν τὸν ποταμὸν Λῶμ.

γ) Πάλιν ἀπερνοῦν τὸν Λῶμ.

δ) Πάλιν ἀπερνοῦν τὸν Λῶμ.

ε) Τὸ Δουράτσον ἢ Δυρράχιον ἀπομένει ὑριστερὰ ὥρας 3.

ζ) Ὁ πάλαι Λίνδος ποταμὸς.

η) Ὁ πάλαι Πεῖστος ποταμὸς.

θ) Αὐτὸς εἶναι ὁ Λισσὸς τῆς Ἰλλυρίας ἐνθα σώζεται ἀκόμη ὁ τάφος τοῦ ἀνδρείου καὶ μεγάλου Στρατηγοῦ Γεωργίου τοῦ Καστριώτου ἢ Σκενδέρμπεϊ· αὐτὸς μετ' 6000 στρατιώτας ἐνίκησε πολλάκις τὸν Μωάμεθ τὸν Δεύτερον ὅστις εἶχεν 80000 Στρατιώτας.

ι) Ἀπερνοῦν τὸν Δρίνον ποταμὸν.

ὑποσημειώσεων τοῦ καθενὸς μέρους, Πελοποννήσου, Βοιωτίας, Ἀττικῆς, Θεσσαλίας, Ἡπείρου, Μπόσνας, Μακεδονίας καὶ Θράκης, παρὰ Μιχαήλῳ Γλυκεῖ

ἢ Σκούταρι 3. — Ἐν ὅλῳ Ἰωάννινα—Σκόδραν ὄραι 77.— Ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Κορφοῦς ὄραι 22 $\frac{1}{2}$ ἦτοι: Ἰωάννινα—Ροδότοπον 2 $\frac{1}{2}$, Βιλτζίστα 2 $\frac{1}{2}$, Ραΐκου τὸ γεφύρι (α) 1 $\frac{1}{2}$, Ζαρκοβίτζαν 2, Φανερωμένην 3 $\frac{1}{2}$, Φιλιάδες 3, Σκάλωμα τῆς Σαγιάδας 4, Κορφοῦς διὰ θαλάσσης 3 $\frac{1}{2}$.

Ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Ἐπακτον ὄραι 51 ἦτοι «Ἰωάννινα—Ἄρταν 12, Ἄρταν—Σαλαγόραν 4, Λουτράκι (β) (διὰ θαλάσσης) 4, Δερβέν 1 $\frac{1}{2}$, Κατοῦναν 1 $\frac{1}{2}$, Μαχαλᾶν 4, Πρόδρομον 2 $\frac{1}{2}$, Βουριάν 5, Βραχῶρι 2 $\frac{1}{2}$, Ἀνατολικὸν 5, Μισολόγγι 2, Καβουρολίμνην 4, Ἐπακτον 3».

Ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Λάρισσαν διὰ τῆς Ἄρτας καὶ Ἀσπροποτάμου ὄραι 40. «Ἐως Ἅγιον Δημήτριον 3, Πέντε Πηγᾶδια 3, Μουλιανὰ 2, Κουμζάδες 1, Ἄρταν (γ) 3, Θεοδούρια 6, Γαρδίκι 2, Πύρραν (δ) 2, Φανάρι (ε) 2, Γεφύρι τῆς Σαλαμπριάς 2, Τρίγκαλα 2, Κορβουλί 2, Κλωκοτὸν 2, Τζιώτην 1, Ζάρκον 1, Κουτζόχειρον 2, Λάρισσαν 4.

Ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Λάρισσαν (διὰ Καλαρρυτῶν) ὄραι 39 ἦτοι «Ἰωάννινα—Καλαρρυῖτες 8, Κλίνοβον 10, Τρίγκαλα 9, Λάρισα 12. — Ἰωάννινα—Ζητοῦνι ὄραι 51 $\frac{1}{4}$ ἦτοι ἕως τὰ Τρίγκαλα 27 $\frac{1}{4}$, Φέρσαλα 12, Θαυμακὸν 4 $\frac{1}{4}$, Χάνι Βίρβαλι 4 $\frac{1}{2}$, Ζητοῦνι 3».

Ἀπὸ Νεγρᾶδες τοῦ Ζαγορίου εἰς Μπιτώλια ὄραι 52 $\frac{1}{2}$ ἦτοι: «Ἀπὸ Νιγρᾶδες ἕως Σουδενᾶ 4, Ἀρτζίστα 2, Κόνιτσα 3, Τζεράσοβον 7, Φούρκαν 4, Τζέρον 2, Μέγιερν 6, Πλάζον 6, Χρούπισταν 4, Καστοριάν 4, Πεσοδέρι 5 $\frac{1}{2}$, Μπιτώλια 7.—»

Ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Βουθρωτὸν ὄραι 25.— Ἀπὸ Ἰωάννινα ἕως Μοναστηρι τῆς Ζήτζας 4, Ἐνα χάνι 1 $\frac{1}{2}$, Γεφύρι τοῦ Καλαμᾶ 1, Παροβίαν 1 $\frac{1}{2}$, Δελβινάκι 2, Νιβίτζαν 4, Δέλβινον, Βουθρωτὸν (ζ) 7 —»

Ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Ἀργυρόκαστρον ὄραι 19 $\frac{1}{4}$ ἦτοι: Ἰωάννινα—Ἐκκλησία τῆς Φανερωμένης 1, Νιχῶρι 1, Ἀμπέλια τῆς Ζήτζας 1, χάνι Καζαράκι 1, Καλαμᾶν ποταμὸν $\frac{1}{2}$, λίμνη τῆς Ζαραβίνας 2, Γρούβερι-ποταμὸν 3, Ξηροβάλτου τὸ Χάνι 2, Ἐπισκοπὴν καὶ τοὺς μύλους τοῦ Ταμπάκου 1 $\frac{1}{4}$, Χάνι τῆς Συκιᾶς 1, Ποταμὸν τῆς Κολορίζης 5, Ἀργυρόκαστρον $\frac{1}{2}$.

Ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Αὐλώνα ὄραι 38 $\frac{1}{2}$ ἦτοι ἀπὸ Ἰωάννινα ἕως Δελβινάκι 10,

α) Αὐτὸ εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν ποταμὸν Καλαμᾶν ὅστις εἶναι ὁ Θύαμις καὶ ὄχι ὁ Ἀχέρων. Ὁ δὲ Ἀχέρων ὀνομάζεται Ζαγούρα ὅταν περνᾷ ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου καὶ ὅταν χύνεται εἰς τὸν λιμένα Φαναρίου, παρακάτω ἀπὸ τὴν Πάργαν, ὀνομάζεται Γλυκὺς καὶ ἔχει τὰς πηγὰς του εἰς τὸ ὄρος Τύμφη. Ἡ δὲ λίμνη τὴν ὁποίαν σχηματίζει, πρὶν χυθῆ εἰς τὴν θάλασσαν, εἶναι ἡ Ἀχερουσία λίμνη. Τώρα τὴν ὀνομάζουν Βαλοντόρακον.

β) Λιμναίαν τὸ πάλαι.

γ) Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἀργοθέα, ἡ μητρόπολις τῆς Ἀθαμανίας, ὃ δὲ ποταμὸς τῆς Ἄρτας εἶναι ὁ Ἰναχος καὶ ὄχι ὁ Ἀραχθός.

δ) Αὐτὸ τὸ χωρίον εἶναι κοντὰ εἰς τὸν Ἀχελῷον.

ε) Εἶναι τὸ Κεφαλοῶρι τῶν Ἀγράφων.

ς) Αὐτὴ εἶναι κώμη παραθαλασσία ἀντικρυ τῶν Κορφῶν.

1830585 Ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἐκ Κεφαλληνίας Σπυρίδωνα Γερουλαῖνον παρὰ τοῦ Ἱεροδιακόνου Εὐγενείου Διογενειάδου.

586 Πραγματεία περὶ τῶν χρεῶν τοῦ ἀνθρώπου, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Ἱταλικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν κοινῶν Σχολείων ὑπὸ Διονυσίου Ἱερ. Πούρη' τοῦ ἐκ Τρικκάλων.

ἕως Δρίνου τὸ γεφύρι 1, Ἐπισκοπὴν 3, Βαλλῶρα τὸ χάνι 5, Δεύτερον γεφύρι τοῦ Δρίνου 3, Τεπελένι 2, Λουνέτζι 4, Καμνίτζαν 4 1/2, Ζελεντίτζαν 1 1/2, Αὐλῶνα 4 1/2».

Ἄπο Ἰωάννινα—Παραμυθιάν—Πάργαν ὄραι 20. — (ἡ ἐπαρχία τῆς Παραμυθιάς ἦτο τὸ βασίλειον τοῦ Ἀδωνέως) (σημ. «Δρομοδείκτου»).

Ἄπο Ἰωάννινα—Γρεβενὰ (ἀπὸ τὸ Μαῦρον ὄρος) ὄραι 29 — Ἰωάννινα ἕως τὸ Μοναστήρι τῆς Βοιζᾶς 9, Βωβοῦσαν 6 1/2, Τίσταν 9 (ἐδῶ γίνεται πανηγύρι εἰς τὰς 30 Ἰουλίου), Μαῦρον ὄρος 3.—Γρεβενὰ 1 1/2».

Ἄπο Ἰωάννινα εἰς Λάρισσαν (διὰ Μελζόβου) ὄραι 39 1/2 ἦτοι ἀπὸ Ἰωάννινα—Μελζόβον (α) 11, εἰς Χάνι Ζυγοῦ (β) 1 1/2, Χάνι Μαλακάσι 2 1/2, Μοκόσι 2, Στούρτζια 1', Χάνι Κούρεντα ἢ Κρούα (γ) Βρύση 2, Καστράκη (δ) 1 1/4, Καλαμπάκαν (ε) 1 1/2 Βοϊβόδα 2, Τρίκκαλα 2, Κουρβαλι 2, Κλωκοτὸν 2, Τζιώτην 1, Ζάρκον 1, Κουτζόχειρον 2, Λάρισσαν 4».

Ἴδου τέλος καὶ ὀλίγος Baedeker τοῦ 1829 περὶ Ἀττικῆς:

«Μέρος Γ'. Ἀττικὴ.—Ἀθῆναι (ζ) Μητρόπολις τῆς Ἀττικῆς:

Ἄπο Ἀθῆνας εἰς Εὐριπον ὄραι 19 1/2: Ἐως Κηφισίαν 3, Μαραθῶνα 3, Ὠρωπὸν 6, Σκάμινον (η) 1', Λιμένα Βαθὺ (θ) 3, Εὐριπον 3.

Ἄπο Ἀθῆνας εἰς Κόρινθον ὄραι 19.—Ἐως Λευσίνα (ι) 4, Μέγαρα 5, Δερβένι 5, Κόρινθον 6.

1) Ἐπικυρῶν οἶονεὶ καὶ ἐπισφραγίζων τὰ ὅσα ἐγράψαμεν ἐν τῇ σελ. 49 τῆς Βιογραφίας διὰ τοῦ Γλυκεῖς ἐδαπάνων ἀφειδῶς τὰς οἰκονομίας των εἰς τὴν ἀκατάπαυστον ἔκδοσιν ἑλληνικῶν συγγραμμάτων, μὲ μόνον τὸν σκοπὸν ἵνα φανοῦν ὠφέλιμοι εἰς τὴν «Παμφιλτάτην των Ἑλλάδος», ἰδοὺ τί γράφει ὁ Πούρης ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ εἰρημένου πονήματός του: . . . «Ἴδου σοὶ ὦ γλυκύτατέ μοι Φίλε Γλυκύ, ἰδοὺ τὸ αἶτημα ὅπερ ἐζήτησες παρ' ἐμοῦ . . . ἐπαρακινήθην ἀκόμη εἰς τοῦτο, βλέπωντας τὴν ἐνθερμον ἀγάπην καὶ προθυμίαν ὅπου τρέφεις διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς δυστυχοῦς πατρίδος μας. Σὺ δὲν ἐμιμήθης μερικὸς πλουσίους ποῦ θησαυρίζουν, ἵνα τὰ ἀφήσουν ἔπειτα εἰς ἀναξίους

α) Εἰς τὸ Μελζόβον χωρίζει ὁ δρόμος καὶ ὁ μὲν ἀριστερὰ πηγαίνει εἰς τὸ Προσήλιο, ὁ δὲ δεξιὸς ποῦ εἶναι συντομώτερος, εἰς τὸ Ἀνήλιο.

β) Αὐτοῦ εἶναι χάνι ἐπάνω στὸ βουνό.

γ) Ἐδῶ εἶναι ἓνα Δερβένι (Κομέρκη). Ἐδῶ ἀπερνοῦν καὶ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν εἰς γεφύρι Πέτρινον.

δ) Ἐδῶ εὐρίσκονται τὰ εἰρημια τῶν Γόμφων.

ε) Σταγοὶ τὸ πάλαι. Ἐδῶ κοντὰ εὐρίσκονται τὰ Μοναστήρια τῶν Μετεώρων.

ζ) Μητρόπολις τῆς Ἑλλάδος, ἡ Κατοικία τῆς Σοφίας.

η) Αὕτη εἶναι ἡ Τανάγρα.

θ) Αὕτη εἶναι ἡ Αὐλὶς ὅπου ἐσυνήχθη ὁ κατὰ τῆς Τρωάδος Ἑλληνικὸς Στόλος κατὰ τὸ 1292 πρὸ Χριστοῦ.

ι) Αὕτη εἶναι ἡ Ἐλευσίς περίφημος διὰ τὰ ἐν αὐτῇ Μοναστήρια τῆς Δήμητρος.

587 Τὰ Δώδεκα Εὐαγγέλια τῶν Ἁγίων Παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς προσθήκης ἑνὸς εὐλαβοῦς ἀντιφώνου εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον. Li dodici Vangeli della Santa Passione di nostro Signore Gesù Cristo, coll aggiunta di una devota antifona al Crocifisso (σελ. 45 σχ. 8ον) (Βιβλ. κ. Τ. Τυπ. Φορέστη).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

κληρονόμους, ἀλλ' ὄλην σου τὴν περιουσίαν κατέβαλες διὰ νὰ τυπώσης καὶ συνάξης ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη βιβλία σπάνια καὶ ἐξαιρέτα . . . ὁ τύπος σου εἶναι πολλὰ εὐμορφος, καὶ ἡ Ἑλλάς σοῦ ὁμολογεῖ ἀπείρους χάριτας . . . πιστευσόν με, ὦ φίλε Γλυκύ, ὅτι χωρὶς κολακείαν κηρύττω τὴν ἀλήθειαν . . . . .>

Ἐκ Μεδιολάνων τῇ 28 Ἰουλίου 1810.

ὁ σὸς ἀδελφικὸς φίλος Διονύσιος Ἱερ. Πούρης.

Βενετία, Ἰανουάριος 1936

Κ. Δ. Μ.